

Een kerstvoorstelling in augustus. Wat? Waarom niet? WIG Producties speelt *It's a Wonderful Life* in Weidum, maar dan opzettelijk onbehouden

Tekst Jacob Haagsma
Foto's Jacob van Essen

Maar natuurlijk staat er straks een kerstkoorje te zingen bij de ingang, bestrooid met kunstsneeuw, en natuurlijk is het dorps huis van Weidum opgesierd met kerstbomen. Dondert niet dat het augustus is, en dat de mussen van het dak vallen. *It's A Wonderful Life* is een kerstvoorstelling, naar een van de beroemdste kerstfilms. Het is allemaal niet wat het lijkt - of toch wel? WIG Producties, profs en semiprofs, spelen een amateurgezelschap dat dit stuk op de planken brengt. Ervaren acteurs die normaal gesproken goed en naturel spelen, gaan nu ineens een paar niveaus lager, zwaarder aangezet, ouderwets, her en der zelfs knullig. En er gaat ook heel wat mis bij deze voorstelling van de speciaal voor deze voorstelling opgezette toneelvereniging Kunst Na Arbeid, belooft regisseur Hans van Buuren.

GEEN IMPULSDINGETJE MEER

Het stuk gaat niet direct over corona, maar het is er wel door getekend. Het is al de derde keer dat het op poten wordt gezet, de vorige twee keer gooide corona steeds roet in het eten. Daarom nu een derde poging, niet meer rond kerst en ook niet in De Bidler te Wergea. "We kunnen nu niet meer zeggen dat het een impulsdingetje is", zegt Van Buuren. En zo was het ooit wel begonnen, een vrij kleine voorstelling die onder de toen geldende beperkingen nog wel gespeeld kon worden (maar uiteindelijk niet). „We blijven maar slijpen en slijpen. Ik kan onderhand niet meer inschatten of het publiek hier nog om gaat lachen of niet. Wij weten

precies want er gedeurt, maar je gaat je wel afvragen: Is dit nou echt wel zo leuk?" Twijfels, twijfels, het hoort erbij.

Bij WIG gaat het altijd over jezelf ontwikkelen, zegt Van Buuren, over de kunst en kunde van het acteren. Het is een beetje theater over theater: profs en semiprofs die opzettelijk amateuristisch spelen en op die manier dus ook iets over dat vak zeggen.

Hij raakte geïnspireerd door *The Art Of Coarse Acting* (de kunst van het onbehouden acteren), een humoristisch boekje van de Britse schrijver Michael Green uit 1964 - hij had al eerder zo'n soort boek gemaakt, over rugby. Dat boek gaat over zijn ervaringen met het amateurtoneel in Engeland. „Maar dan ook alles wat er mis kan gaan, tot afbrandende theaters aan toe. Dat beschrijft hij op een fantastische manier.”

Het is in Engeland een beetje een cult geworden, met festivalletjes die op die onbehouden manier bestaande stukken te lijf gaan. „Met grote mannen, hoor. Ik heb wel eens John Gielgud en Jeremy Irons gezien, die gewoon Shakespeare helemaal om zeep hielpen.” Humor.

LAAGJESTHEATER

In Weidum valt niet Shakespeare ten prooi aan deze opzettelijk onbehouden aanpak, maar *It's A Wonderful Life*, de beroemde kerstfilm van Frank Capra uit 1946. „Een van de grootste draken die we maar konden vinden”, zo omschrijft Van Buuren deze toch veelgeprezen film. „Oké, het is niet echt een draak, maar film en ook theater hebben zich sinds die tijd toch zo ontwikkeld. In die zin. En het is een

Onbehouden ode aan amateurtoneel

It's A Wonderful Life van WIG producties wordt opzettelijk amateuristisch gespeeld

“Een speler die dronken op moet komen, zit zich in te leven aan de bar

clichéverhaal, dat heb je in drie zinnen gezegd.”

Van Buuren vertaalde het script eigenhandig en sneed het terug tot een kleine anderhalf uur. En dan zien we straks dus gewoon dat stuk, gespeeld door de amateurspelers van Kunst Na Arbeid - op hun beurt gespeeld door de acteurs van WIG. "En dat doen ze dus op een heel onbehouden manier." Laagjestheater.

Maar ja, je hebt dus wel die clichés van het amateurtoneel. „Er is altijd iemand die met zijn teksten knoeit, altijd iemand die niet weet wanneer hij op moet. Hier is dat dus doelbewust. Een acteur die niet weet door

welke deur hij op moet komen, en als hij pech heeft, is de juiste deur ook nog dichtgeschroefd. Dan komt hij dus maar door de open haard binnen.”

Dat soort dingen, in zijn lange jaren in de toneelsector heeft Hans van Buuren er heel wat zien langskomen. „Maar dan gebeurt zoiets maar één keer in zo'n voorstelling, of iepenloftspul. Het is allemaal niet irreal, maar wel dat zoiets 65 keer in één voorstelling gebeurt. Het is een optelsom van al die dingen. Het is absurd, het klopt niet.”

ENGEI INDE RUI

De hoofdrolspeler krijgt op een gegeven moment last van suiker en stort ter aarde, waarna de rest van het gezelschap dan maar zonder hem verder speelt. Als hij weer bij zinnen komt, gaat hij door waar hij zelf gebleven is, zonder door te hebben dat de rest al even verder is. De souffleur wordt plotsklaps gebombardeerd tot engel, maar haar vleugels zijn net wat te breed voor de deuren. „Die vleugels zijn door al die repetities ook al beschadigd”, grinnikt Van Buuren, „ze lijkt wel in de rui.”

De bezoekerslijst van vanavond is verwisseld met die van morgen, „kan gebeuren.” Een speler die dronken op moet komen, zit zich in te leven aan de bar, de ene jenever na de andere. „Dat heb ik ook al een keer meegemaakt.”

Voor de spelers, de daadwerkelijke WIG-acteurs, is het bepaald niet eenvoudig om op deze manier 'onder hun macht' te spelen. Daar komt nog bij dat ze met zijn zevenen 47 verschillende rollen spelen. "Ze spelen ook nog es iemand die al die rollen speelt. Het is hier achter

de coulissen nogal klein, dus dat is dringen, maar dat is wel zo echt, dat hoort zo bij amateurtoneel.”

DE GEERTS

Net als een enigszins gezwollen speelstijl - al zijn de ontwikkelingen in het theater aan het amateurtoneel heus niet voorbijgegaan. „Sicco de Ree, de hoofdrolspeler, kan heel mooi natuurlijk en krachtig spelen, maar die speelt nu heel groot. Want Geert, de amateur die hij speelt, denkt dat dát acteren is. Ik ken ze, de Geerts.”

Laten we ons niet vergissen: het is niet de bedoeling om dat amateurtoneel belachelijk te maken, en het is ook geen commentaar op die sector. „Het is eerder liefde. Het laatste wat je van mij zult horen is dat amateurs waardeloos zijn. Juist niet.”

En hij kan het weten, met decennia ervaring in die sector. „Dat zijn zulke gemotiveerde mensen, die met heel veel commitment voor hun clubje hun rolletje spelen. Toen ik voor het eerst in Friesland kwam, was ik zo verbaasd over het toneellevens hier. Mijn bek viel er helemaal van open, van al die verenigingen. Al die iepenloftspullen! Burgum en Jorwert, dat zijn gesmeerde machines, met een flink budget en professionals waar ze nodig zijn. Dat is niet te vergelijken met Heeg. Zo amateuristisch, maar zo mooi, met de inzet van die mensen, de mienskip die er helemaal achter staat.” Dus, dat belachelijk maken? Dat is niet zijn bedoeling. „Absoluut niet. Op een bepaalde manier is het meer een eerbewijs. Amateurtoneel is zo ontzettend leuk! Maar je mag er wel om lachen, dat is iets heel anders.”

Hans van Buuren, de regisseur van theaterstuk *It's A Wonderful Life* van WIG Producties in Weidum.